

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
КАФЕДРИ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА № 1, № 2
КИЇВСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
ВСЕУКРАЇНСЬКА ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«АСОЦІАЦІЯ ЦИВІЛІСТІВ УКРАЇНИ»

ПРОБЛЕМИ ПОДАЛЬШОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРИВАТНОПРАВОВИХ МЕХАНІЗМІВ НАБУТТЯ, ПЕРЕДАЧІ, ЗДІЙСНЕННЯ ТА ЗАХИСТУ СУБ'ЄКТИВНИХ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ

Матеріали науково-практичної конференції,
присвяченої пам'яті професора Ч. Н. Азімова

(Харків, 21 грудня 2017 р.)

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
КАФЕДРИ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА №1, №2
КИЇВСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
ВСЕУКРАЇНСЬКА ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«АСОЦІАЦІЯ ЦИВІЛІСТІВ УКРАЇНИ»

**ПРОБЛЕМИ ПОДАЛЬШОГО
ВДОСКОНАЛЕННЯ
ПРИВАТНОПРАВОВИХ МЕХАНІЗМІВ
НАБУТТЯ, ПЕРЕДАЧІ, ЗДІЙСНЕННЯ
ТА ЗАХИСТУ СУБ'ЄКТИВНИХ
ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ**

**Матеріали науково-практичної конференції,
присвяченої пам'яті професора Ч. Н. Азімова**

(Харків, 21 грудня 2017 р.)

Харків
2017

Відповідальний за випуск
доц. *В. В. Надьон*

Проблеми подальшого вдосконалення приватноправових механізмів набуття, передачі, здійснення та захисту суб'єктивних цивільних прав: матеріали науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Чингізхана Нуфатовича Азімова (Харків, 21 грудня 2017 р.). – Харків, 2017. – 432 с.

21 грудня 2017 року кафедрами цивільного права № 1 та № 2 Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого разом з Київським регіональним центром Національної академії правових наук України і Всеукраїнською громадською організацією «Асоціація цивілістів України» проведена науково-практична конференція, присвячена 86-й річниці з дня народження доктора юридичних наук, професора, члена-кореспондента АПрН України Чингізхана Нуфатовича Азімова, в якому прийняли участь не тільки викладачі, аспіранти, студенти Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, а й науковці інших юридичних вузів України, а також практичні робітники.

До збірника увійшли тези доповідей і повідомлень учених, практикуючих юристів, представників судових органів, а також аспірантів, здобувачів та студентів.

Видання адресоване науковим співробітникам, аспірантам, викладачам юридичних факультетів вищих навчальних закладів, а також працівникам суду, адвокатури, органів юстиції, практикуючим юристам, іншим особам, які вивчають і застосовують цивільне та господарське законодавство.

УДК
ББК

- © Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2017
- © Київський регіональний центр Національної академії правових наук України, 2017
- © Всеукраїнська громадська організація «Асоціація цивілістів України», 2017

родовський // Часопис цивільного і кримінального судочинства. – 2014. – № 5. – С.67–85.

2. Брагинский М. И., Витрянский В. В. Договорное право: В 5 кн./ М. И. Брагинский, В. В. Витрянский. – 2-е изд., испр. – М.: Статут, 1999. – Кн.: Общие положения. – С.773–775.

3. Братусь С. Н. Субъекты гражданского права /С. Н. Братусь. – М.: Госюриздат, 1960. – С.20–21.

4. Грибанов В. П. Интерес в гражданском праве /В. П. Грибанов// Осуществление и защита гражданских прав. – М.: Статут, 2000. – С.242.

5. Иоффе О. С. Правоотношение по советскому гражданскому праву/ О. С. Иоффе // Избранные труды по гражданскому праву. – М.: Статут, 2000.- С.556.

6. Кузнецова Л. В. Признание права как способ защиты гражданских прав / Л. В. Кузнецова // Право и экономика. – 2004. – № 11. – С. 20–25.

7. Малько А. В. Основы теории законных интересов /А. В. Малько// Журн. рос. права. – 1999. – № 5/6. – С.68.

8. Малько А. В. Субъективное право и законный интерес / А. В. Малько// Правоведение. – 2000. – № 3. – С.38–39.

9. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / За ред. В. М. Коссака. – К.: Істина, 2004. – С.12.

10. Падун Р. В. Визнання права як спосіб захисту цивільних прав та інтересів: автореф. Дис. на здобуття наук. ступ. канд. юрид. наук: спец: 12.00.03 / Р. В. Падун . – К. – 2014. – 18 с.

11. Толстой Ю. К. К теории правоотношения / Ю. К. Толстой. – Л.: ЛГУ, 1959. – С.44–45.

12. Цивільне право: підручник: у 2 т./ В. І. Борисова (кер. авт. кол.), Л. М. Баранова, Т. І. Бегова та ін.; за ред.. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. – Х.: Право, 2011. – Т.1. – С. 656.

Шишка О. Р.,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри цивільно-правових дисциплін

Харківського національного університету внутрішніх справ

МАЙНОВІ ПРАВА ЯК ОБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ: ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ ЇХ МІСЦЯ В СИСТЕМІ ОБ'ЄКТІВ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ

Об'єкти цивільних прав та їх система концептуально мають своє закріплення в Розділі 3 ЦК України. Ст. 177 ЦК України передбачена система та

види об'єктів цивільних прав. Однією із складових положення ст. 177 ЦК України є майнові права як об'єкти цивільних прав.

Проте окрема вказівка на них викликає певні зауваження чи створює враження алогізму. Зокрема, не досить є зрозумілим навіщо положення ст. 177 ЦК України про них згадує двічі чи тричі. Така неоднозначність залежить від способу тлумачення. Так, якщо обсягом слова «речі» та слово-сполученням «... інше майно ...», враховуючи ст. 190 ЦК України передбачається, що майнові права вже ними охоплюються, то навіщо на них далі знов акцентувати увагу, а саме: «... інше майно, майнові права ...». Бо за таких обставин виходить, що є дві основні групи майнових прав: 1) як особливий об'єкт цивільних прав, майно; 2) як об'єкти цивільних прав, не майно.

Перш, це ті майнові права, які розглядаються як особливий об'єкт цивільних прав бо є майном. Проблематика такої групи полягає у тому, що застосування різних способів тлумачення закону створює проблему щодо визначення їх місця в системі об'єктів цивільних прав.

Так, якщо *застосовувати буквально тлумачення*, то виходить, що майнові права як майно є матеріально-нематеріальним благом, оскільки є неспоживною річчю (тобто предметом матеріального світу, матеріальним благом) та визнаються речовими правами (тобто предметами суб'єктивної реальності, оскільки мають ідеальну природу, а отже є нематеріальними). Такий висновок тоді ставить під сумнів поділ об'єктів цивільних прав лише на матеріальні та нематеріальні блага, оскільки матеріально-нематеріальні блага становлять за таких обставин окремий елемент системи об'єктів цивільних прав.

Якщо застосовувати інший підхід до тлумачення – логічний та системний, то майнові права як майно, враховуючи ч. 2 ст. 190 ЦК України необхідно поділяти на наступні дві групи: 1) майнові права, які розглядаються як неспоживна річ, а отже в цьому сенсі охоплені словом «речі» (цікавим є те, що в цьому значенні законодавець ставить акценти так, ніби для певних майнових прав це є їх натуральною здатністю, оскільки не можна однозначно стверджувати, що в положенні ч. 2 ст. 190 ЦК України застосована правова фікцію так само, як це зроблено відносно тварин¹); 2) майнові права, які

¹ Слід сказати, що такий підхід ставить два основні та в той же час протилежні гіпотези. По-перше, в положенні ч. 2 ст. 190 ЦК України є помилка у застосуванні юридичної техніки, оскільки природа майнових прав є ідеальною. Тобто щось ідеальне не може бути матеріальним. Біле це не чорне. Ідеальне, тобто нематеріальне може бути умовно прирівняне до матеріального лише через правову фікцію.

визнаються як речовими правами (цікавість такого підходу полягає у тому, що законодавець в цьому випадку ставить акценти на їх цивільну здатність, бо *визнає* (виділено мною – О. Ш.) майнові права речовими правами, що є законодавчим прийомом за яким одне правове явище прирівнюється іншому через поширення правового режиму на нього).

Підставою такого поділу, по-перше, є те, що майнові права як майно не може одночасно бути матеріально-нематеріальним, бо це два взаємовиключні поняття. По-друге, з огляду на ст. 177 ЦК України за якою усі об'єкти цивільних прав дихотомічно розподіляються на матеріальні та нематеріальні блага, то застосовуючи один із законів логіки – закон виключеного третього (тобто третього не дано) матеріально-нематеріальних благ існувати не може, принаймні в межах концепту вказаної статті. По-третє, із змісту положення ч. 2 ст. 190 ЦК України можна зробити висновок, що в ньому ніби дається натяк на дві групи майнових прав, де: 1) майнові права є неспоживною річчю, але не визнаються речовими правами; 2) майнові права визнаються речовими правами, але не є неспоживною річчю.

Додатковим аргументом в підтвердження цього є наступне. Якщо звернути увагу на ч. 2 ст. 190 ЦК України, де встановлено, що майнові права [в множині] є неспоживною річчю [в однині], а також майнові права [в множині] визнаються речовими правами [в множині], то виходить, що неспоживною річчю майнові права можуть розглядатися лише тоді, якщо усі майнові права

В цьому сенсі якщо застосовується такий прийом правозастосовної техніки як правова фікція, то вона повинна бути чітко проведена. Особливо враховуючи те, що концептуально речі це предмети матеріального світу (ст. 179 ЦК України). Застосування правової фікції можна виявити через застосування такого слова як «поширюються» (наприклад як це зроблено у ст. 82, ст. 180–181 ЦК України), «визнаються» та інші похідні слова. В протилежному випадку буквально тлумачення не дає зробити висновку, що в ч. 2 ст. 190 ЦК України застосована правова фікція, а отже майнові права є річчю (навіть не квазіріччю), предметом матеріального світу. Хоча як саме в концептуальному аспекті майнові права повинні розглядатися як предмет матеріального світу без застосування правової фікції залишається лише здогадуватися. Та взагалі навіщо, якщо до них не можна застосувати режим який є характерний для предметів матеріального світу. Наприклад, знищити чи пошкодити, застосувати віндікацію тощо. По-друге, в положенні ч. 2 ст. 190 ЦК України не має ніякої помилки. Концептуально, з огляду на ідеальну природу майнових прав, вони розглядаються як нематеріальні речі. Щодо ст. 179 ЦК України де надане визначення речі як предмету матеріального світу, то це вказує на різноконцептуальні підходи, що може розглядатися як вада системного характеру. Тобто, якщо ч. 2 ст. 190 ЦК України концептуально побудована на тому, що речі є матеріальні та нематеріальні, то ст. 179 ЦК України концептуально побудована на моністичному підході, тобто зведені усіх речей до предметів матеріального світу.

на майно чи певна їх сукупність¹ приймають у цивільному обороті як певне ціле. Тобто окреме майнове право не може розглядатися як неспоживна річ, проте кожне майнове право на майно розглядається як речове право.

Відповідно виходить наступна словосхема: якщо окреме майнове право є речовим правом, то неспоживною річчю воно не є; якщо майнові права (як усясистема прав на майно чи певна їх сукупність – певне ціле) є неспоживною річчю, об'єктом цивільних прав, то майнові права (як ціле) не можуть розглядатися як речові права. Останнє пояснюється тим, що об'єкт це не система об'єктів, якщо виходити з того, що кожне майнове право є речовим правом та об'єктом цивільних прав.

Слід сказати, що майнові права як майно можна було б розглядати як кості неспоживних речей та речовими правами, якщо б положення ч. 2 ст. 190 ЦК України мало наступне формулювання: «Майнові права є неспоживними речами та визнаються речовими правами».

Як бачимо застосування різних способів тлумачення приводять до неоднакового розуміння майнових прав (майно) як об'єктів цивільних прав. Відповідно, це створює проблему до визначення їх місця в системі об'єктів цивільних прав. Так, якщо при буквальному тлумаченні їх місце повинно визначатися серед матеріально-нематеріальні блага, а отже класифікація об'єктів цивільних прав повинна будуватися на трьохелементній основі (матеріальні, нематеріальні та матеріально-нематеріальні блага), то при логічному та системному тлумаченні майнові права які розглядаються як майно повинні поділятися на дві групи. Якщо місце перших ймовірно не викликає сумнівів², то місце других створює проблему до їх визначення в системі об'єктів цивільних прав³. Щодо останніх, то спробуємо відповісти

¹ Слід звернути увагу на те, що положення ч. 2 ст. 190 ЦК України (зокрема, майнові права є неспоживною річчю) сформульоване таким чином, що словосполучення «майнові права» застосовується як сукупність прав на майно, яке протиставляється словосполученню «неспоживана річ». Тобто, певна сукупність [множина] дорівнюється одному цілому [однина].

² Тобто майнові права, які розглядаються як неспоживна річ, а отже в цьому сенсі охоплені словом «речі» повинні за логікою відноситись до матеріальних благ.

³ Це пов'язано з тим, що майнові права, які визнаються як речовими правами є предметами суб'єктивної реальності, оскільки мають ідеальну природу, а отже є нематеріальними. Проблема полягає у тому, що тут постає три основні твердження: 1) така група повинна відноситись до матеріальних благ, оскільки за логікою все що не відноситься до Глави 15 ЦК України «Нематеріальні блага», відноситься до матеріальних благ; 2) така група повинна відноситись до нематеріальних благ, оскільки все що є нематеріальним і не розглядається як квазіматеріальним не може вважатися матеріальним; 3) така група не відноситься не до матеріальних благ ні до нематеріальних благ, оскільки не має натуральної здатності бути благом.

на це питання трохи пізніше в межах тієї групи майнових прав, які не розглядаються як майно.

Щодо першої групи (майнових прав як неспоживної речі, особливого об'єкту цивільних прав), то проблема полягає у тому, який саме концепт закладений в ч. 2 ст. 190 ЦК України. А від цього залежить і місце майнових прав як неспоживної речі. Якщо виходити з того, що відповідно до концепту ЦК України речі розглядаються лише як предмети матеріального світу (ст. 179 ЦК України), то майнові права беззаперечно тоді мають відноситися до матеріальних благ. Проте, якщо допустити, що ч. 2 ст. 190 ЦК України концептуально визначає майнові права як безтілесні речі (з огляду на їх ідеальну природу), що суперечить ст. 177, 179 ЦК України та Главі 15 ЦК України, то у такому разі ми тоді можемо казати не тільки про різноконцептуальність підходу¹ у ЦК України, але і те, що майнові права повинні відноситись до нематеріальних благ. А від цього залежить правовий режим, який повинен застосовуватися. При цьому використовуючи закон суперечності недосить зрозумілим є те, яке з двох суджень є хибним. Однозначно можна сказати лише те, що двохзначність такого сприйняття не сприяє належному регулюванню та повинно розглядатися лише як дефект права. При цьому проблема полягає не лише у визначенні місця майнових прав як неспоживної речі в системі об'єктів цивільних прав, але й у тому, що судові рішення, які будуть ґрунтуватися як на першому, так і на другому підході не можна вважати необґрунтованими, оскільки дуалізм правової норми легалізує будь-яку позицію суду, що відповідають нормам матеріального права.

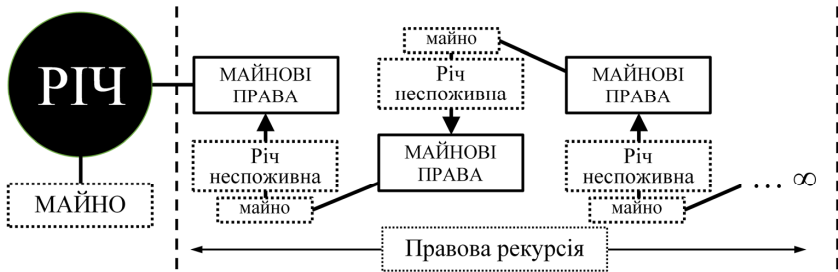
В межах цієї групи слід провести ще декілька цікавих аспектів.

Перший аспект. Так, якщо окрема річ – це майно, а усі права на нього – це майнові права, де останні розглядаються як неспоживна річ, то виходить, що в праві поряд з однією реальною річчю існують безліч неспоживних речей. За таких обставин в ст. 190 ЦК України закладений концепт за яким

¹ Про існування в ЦК України інших різноконцептуальних підходів див. більш детально: Шишка А. Р. Концепт статті 1 ГК Украины: методологический путь к познанию и проблемы / Александр Романович Шишка // *Методология исследования проблем цивилистики* : сб. ст., посвящ. памяти проф. А. А. Пушкина / под ред. Ю. М. Жорнокуя и С. А. Слипченко. – Харьков : Право, 2017. – С. 389–414; Шишка О. Р. Класифікація юридичних фактів за вольовим критерієм: проблема визначення предмета цивільного права / Олександр Романович Шишка // *Проблеми цивільного права та процесу* : тези доп. учасників наук.-практ. конф., присвяч. світлій пам'яті О. А. Пушкіна, 19–20 трав. 2017 р. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; Харків. обласний осередок Всеукр. громад. орг. «Асоціація цивілістів України». – Харків : ХНУВС, 2017. – С. 230–233

кожні майнові права як права на майно є річчю, а за кожною річчю законом визнаються система мір можливої та дозволеної поведінки, які у всій чи у певній їх сукупності розглядаються як неспоживна річ. Для більш наглядного розуміння це можна зобразити наступною словосхемою: [якщо] річ це майно =>[то] права на майно (майнові права) це річ =>[якщо] остання річ це майно =>[то] права на останнє майно (майнові права) це річ і т. д. (див. більш детально малюнок 1)

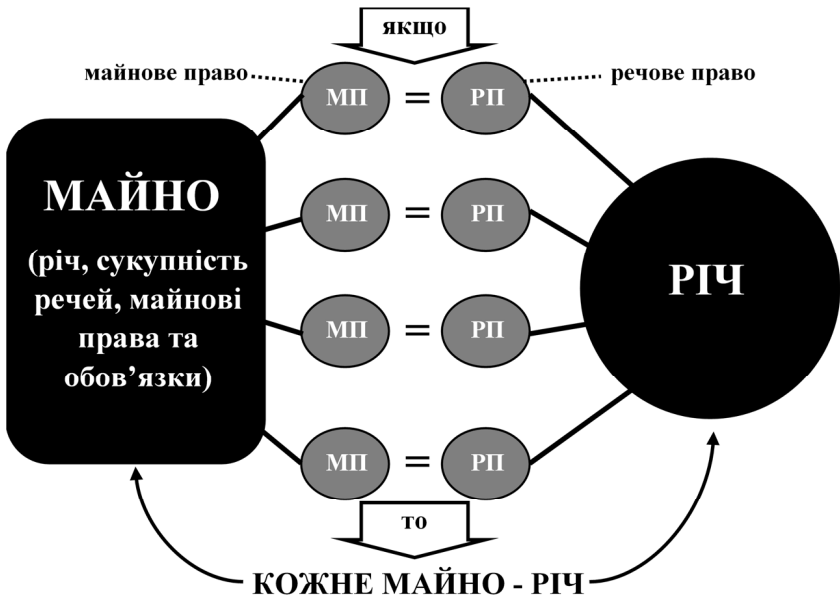
Малюнок 1

Як бачимо, законом створений та застосований певний правовий прийом, подібний до того, як ми б дивилися на нескінчені тунелі, що створенні за рахунок двох дзеркал. Такий ефект називається рекурсією (від лат. *Recursio* – «повернення») як процес повторення елементів самоподібним чином. З огляду на існування у праві такого підходу пропонуємо вищенаведений прийом назвати «правовою рекурсією». Правова рекурсія, як бачимо, застосована до прав на річ, а самі права на річ як неспоживна річ і створюють цю правову рекурсію.

Другий аспект. Так, якщо реальна річ є споживною, то виходить, що права на цю річ як майнові права, які при цьому виступають в якості неспоживної речі, за логікою, повинні існувати за межами речі, навіть якщо остання перестає існувати. Проте не досить зрозуміло, що це нам дає, оскільки, якщо річ як майно перестає існувати, то майнове право, що продовжує існувати повинно втрачати свою цінність.

Третій аспект. Положення ч. 2 ст. 190 ЦК України передбачає що майнові права визнаються речовими правами. З цього слідує, що сума майнових прав дорівнює сумі речових прав, а це значить, що кожне майнове право – речове право. При цьому якщо виходить з того, що кожне речове право – це право на річ, то значить кожне майно (окрема річ, сукупність речей, а також майнові права та обов'язки) це річ (див. більш детально малюнок 2).

З такого концептуального підходу виникає декілька запитань. Якщо щодо речі як майна не викликає ніяких запитань, то щодо сукупності речей яка повинна визнаватися річчю є наступне запитання. Перше: якщо серед сукупності речей одна (чи декілька) є рухомою (рухомими), а інша (чи інші) є нерухомою (нерухомими), то якою повинна визнаватися річ при їх сукупності?¹. Питання виникає і щодо майнових обов'язків, які у їх сукупності повинні визнаватися річчю. Підтвердженням є ч. 1 ст. 190 ЦК України в якій встановлено, що майном [в однині] вважаються також майнові права [в множині] та обов'язки [в множині]. Питання виникає з приводу того що це за річ? Якщо застосовувати аналогію, то майнові обов'язки як річ повинні бути неспоживною річчю, так саме як і майнові права. Якщо застосовувати буквальне тлумачення, то майнові обов'язки неспоживною річчю не є. Тобто можемо бачити, що в законодавстві легалізований поліваріативний підхід до майнових обов'язків як майна. При цьому в правозастосовчій практиці як саме вони будуть сприйняті гарантувати однозначно не можна. А це не сприяє належності та стабільності регулятивної функції права.

¹ Це стосується і питань щодо інших поділів речей на: 1) подільні та неподільні; 2) споживні та неспоживні; 3) головна річ та приналежність.

За таких обставин можна стверджувати, що підхід, який визначений в ч. 2 ст. 190 ЦК України має полісемічний характер, що створює проблему до неоднозначної чіткості та зрозумілості по відношенню до тих майнових прав, які розглядаються як майно.

Друга група це ті майнові права, які не можуть розглядатися як майно, оскільки все, що знаходиться після словосполучення «інше майно» за логікою не може бути майном. При цьому такі майнові права, на відміну від першої групи є лише об'єктами цивільних прав, без вказівки на їх особливість. Якщо застосовувати буквальноне тлумачення у тому числі закони логіки, то така група майнових прав не може розглядатися як неспоживна річ, у тому числі визнаватися речовими правами. Логічним за таких обставин має бути висновок, що в системі об'єктів цивільних прав ця група майнових прав як не майно повинна відноситися до нематеріальних благ, оскільки є предметом суб'єктивної реальності, так як їх природа є ідеальною. Проте, тут виникає наступна проблема. Зокрема, система нематеріальних благ відповідно до концепту ЦК України має обмежений характер. Глава 15 ЦК України до нематеріальних благ відносить лише результати інтелектуальної, творчої діяльності, інформацію та особисті немайнові блага. Відповідно за таких обставин, застосовуючи логічне та системне тлумачення несуперечливим буде висновок, що майнові права як не майно не є нематеріальним благом. Якщо виходити із закону виключеного третього (тобто третього не дано), то майнові права як не майно повинні відноситись до матеріальних благ. Проте для того, щоб щось нематеріальне стало матеріальним на це повинна бути пряма вказівка, а її немає. Якщо застосовувати метод альтернативи та допустити твердження, що в ст. 177 ЦК України система об'єктів цивільних прав розподіляється не дихотомічним шляхом (зокрема, на матеріальні та нематеріальні блага), а іншим, то тоді поряд з матеріальними та нематеріальними благами майнові права як не майно посідають окреме місце як ідеальний об'єкт. Це стосується і майнових прав як майно, зокрема тих, які виступають лише в якості речових прав.

Відповідно можемо зробити **висновок**, що майнові права мають дещо розгалужений характер в системі, а вищесформований підхід є відміним від існуючих в науці цивільного права підходів до визначення місця майнових прав в системі об'єктів цивільних прав. Створюється враження, що майновим правам не могли знайти однозначного місця. Хоча напевно можна сказати, що відповідно до сьогоденішнього концепту майнові права становлять дві основні групи: 1) майнові права як майно (особливий об'єкт цивільних права); 2) майнові права як не майно (об'єкт цивільних прав). Щодо майнових прав як майно, то залежно від способу тлумачення вони або мають розглядатися як

матеріально-нематеріальним благом, або розглядатися як об'єднуюча категорія (родовим поняттям) по відношенню до майнових прав як неспоживних речей та майнових прав як речових права (видові поняття). Відповідно, все це приведе до необхідності проведення ревізії в системі об'єктів цивільних прав на предмет визначення місця майнових прав в такій системі.

*Якубівський І. Є.,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного права та процесу
Львівського національного університету
імені Івана Франка*

СПОСОБИ ЗАХИСТУ МАЙНОВИХ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Захист майнових прав інтелектуальної власності реалізується через застосування конкретного способу або способів захисту. Вони є центральним елементом у механізмі захисту майнових прав інтелектуальної власності, оскільки відображають змістовний аспект захисту. Попри широке використання категорії «спосіб захисту прав» у доктрині, законодавстві та судовій практиці, наразі відсутній єдиний підхід до її розуміння.

Найбільше прихильників має позиція, за якою способи захисту цивільних прав визначаються через поняття «заходи» [1, с.789; 2, с.346; 3, с.11; 4, с.30; 5, с.8]. Другим напрямком є визначення сутності способів захисту прав через категорію «дії» [6, с.13; 7, с.451–452].

Варто зазначити, що багато в чому запропоновані в літературі визначення способів захисту співпадають із розумінням самого захисту прав. Вважаємо, що поняття «захист прав» і «способи захисту прав» є хоч і тісно пов'язаними змістовно, проте не тотожними, а тому їх потрібно розмежовувати. Захист прав можна визначити, як діяльність суб'єктів захисту (юрисдикційного органу чи самої уповноваженої особи) із застосування відповідних заходів у разі порушення суб'єктивного права або реальної загрози такого порушення. Названими заходами, є, насамперед, способи захисту. Відповідно, спосіб захисту конкретизує те, як (яким чином) здійснюється захист. У даному випадку варто виходити із класифікації способів захисту за критерієм їх цільової спрямованості [8, с.194; 9, с.42]. Відтак, способи захисту майнових прав інтелектуальної власності за їх цільовою спрямованістю можна поділити на три групи: 1) превентивно-присікальні – спрямовані на попередження або припинення порушення майнових прав інтелектуальної власності; 2) відновлю-

ЗМІСТ

Передмова	3
Яроцький В. Л. ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ФОРМАЛЬНО-ДОГМАТИЧНОГО МЕТОДУ В СУЧАСНИХ ЦИВІЛІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ	5
Борисова В. І. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ ЗА ДІЇ СУБ'ЄКТІВ, ЩО ВИКОНУЮТЬ ФУНКЦІЇ ЇЇ ОРГАНІВ	13
Спасибо-Фатєєва І. В. ОСНОВНІ ІДЕЇ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН З ПРИВОДУ РЕЗУЛЬТАТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	19
Галянич М. К. ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ЖИТЛОВИХ ПРАВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ	25
Кохановська О. В. ПРИВАТНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРАВ В УКРАЇНІ	30
Харитонов Є. О., Харитонова О. І. ДИНАМІКА ЦИВІЛЬНОЇ ПРАВОСУБ'ЄКТНОСТІ У КОНТЕКСТІ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРИВАТНОПРАВОВИХ МЕХАНІЗМІВ ЗДІЙСНЕННЯ ТА ЗАХИСТУ СУБ'ЄКТИВНИХ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	38
Жорнокуй Ю. М. КОРПОРАЦІЇ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА УКРАЇНИ: ПИТАННЯ СПІВВІДНЕСЕННЯ	43
Коструба А. В. ПРИРОДА МЕХАНІЗМУ ЗАХИСТУ ПРАВОВИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ	46
Кот О. О. ЗАХОДИ ОПЕРАТИВНОГО ВПЛИВУ ЯК СПОСІБ ЗАХИСТУ СУБ'ЄКТИВНИХ ПРАВ УЧАСНИКІВ ДОГОВІРНИХ ВІДНОСИН	53
Красицька Л. В. ОДНАКОВЕ ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ СІМЕЙНОГО ПРАВА ЯК СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОВОЇ ВИЗНАЧЕНОСТІ В ДЕРЖАВІ	56
Мічурін Є. О. ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ЕФЕКТИВНОСТІ МЕХАНІЗМУ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ	60
Кройтор В. А. РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЯК ДЖЕРЕЛО ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ	65
Зайцев О. Л. ПРИВАТНОПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ	68
Бірюкова А. Г., Брунь В. О. КРИТЕРІЇ РОЗМЕЖУВАННЯ ПРИВАТНОГО ТА ПУБЛІЧНОГО ПРАВА	71
Аврамова О. Є. ПРАВОПОРОДЖУЮЧІ ЮРИДИЧНІ ФАКТИ У МЕХАНІЗМІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЖИТЛОВИХ ВІДНОСИН	73

Блажівська Н. Є. ПРАВОВІ ПІДСТАВИ ПОЗБАВЛЕННЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ ВІДПОВІДНО ДО ПРАКТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ.....	76
Гнатів О. М. РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВОСУБ'ЄКТНОСТІ ДЕРЖАВИ У ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ	81
Давидова І. В. ВИЗНАННЯ ПРАВОЧИНУ НЕДІЙСНИМ ЯК СПОСІБ ЗАХИСТУ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ	84
Эннан Р. Е. ПРОБЛЕМЫ ОПРЕДЕЛЕНИЯ ЮРИСДИКЦИИ В СЕТИ ИНТЕРНЕТ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ.....	87
Жорнокуй В. Г. ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЗАХИСТУ ПРАВА НА ІНФОРМАЦІЮ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ ЇХ УЧАСНИКАМИ	93
Ігнатенко В. М. ДО ПИТАННЯ ПРО КОНЦЕПЦІЮ НЕДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ З ОДНОСТОРОННІХ ПРАВОМІРНИХ ДІЙ	96
Кожевникова В. О. ОБМЕЖЕННЯ ПРАВА НА УТРИМАННЯ ОДНОГО З ПОДРУЖЖЯ	100
Коробоцова Н. В. ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМ ЗАХИСТУ ПРАВ ПАЦІЄНТІВ В УКРАЇНІ	108
Кочин В. В. ПРИВАТНОПРАВОВА МОДЕЛЬ УСТАНОВИ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ЗРАЗОК ЧИ УКРАЇНСЬКА ПРОГАЛИНА.....	114
Кухарев О. Є. ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ ІМПЕРАТИВНИХ НОРМ У СФЕРІ СПАДКОВОГО ПРАВА	121
Кривобок С. В. ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДЕННЯ ДОГОВОРУ ОРЕНДИ ПІДПРИЄМСТВА.....	123
Надьон В. В. ВИКОНАННЯ СУБ'ЄКТИВНОГО ОBOB'ЯЗКУ ПЕВНИМИ КАТЕГОРІЯМИ ОСІБ	131
Новохатська Я. В. ДОГОВІР.....	134
Ночовкіна О. В. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ ПОЗИЧКИ.....	138
Печений О. П. ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО СПАДКОВОГО ПРАВА	142
Піддубна В. Ф. ДЕЯКІ ПРАВОВІ АСПЕКТИ УЧАСТІ ДЕРЖАВИ У ЦИВІЛЬНИХ ВІДНОСИНАХ	144
Пономаренко О. М. СИСТЕМНИЙ ПІДХІД У ДОСЛІДЖЕННІ АЛІМЕНТНОГО ДОГОВОРУ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ НОРМАТИВНИХ КОНСТРУКЦІЙ	149
Походзіло Ю. М. РОЗВИТОК ТОРГОВЕЛЬНОГО ПРАВА НІМЕЧЧИНИ У ХІХ СТ	156
Пушай В. І. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАМІНИ ОСІБ У ЗОБОВ'ЯЗАННЯХ У ВИПАДКУ УСКЛАДНЕННЯ ЇХ ВИКОНАННЯ ПРОЦЕДУРОЮ БАНКРУТСТВА	160
Савченко А. С. «ДЬЮ ДІЛІДЖЕНС» ІНВЕСТУВАННЯ У БУДІВНИЦТВО.....	164

Соловьєв А. Н. ОГРАНИЧЕННЯ ПРАВА СОБСТВЕННОСТИ КАК ЭЛЕМЕНТ СОДЕРЖАНИЯ ЮРИДИЧЕСКОЙ ОБЯЗАННОСТИ СОБСТВЕННИКА (НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ ПРОБЛЕМЫ).....	169
Туницька Є. О. ПОНЯТТЯ ТА МЕХАНІЗМ УТВОРЕННЯ ГРОШОВОГО БОРГОВОГО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	176
Чуйкова В. Ю. ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИЗНАННЯ ПРАВА ЯК СПОСОБУ ЗАХИСТУ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ.....	178
Шишка О. Р. МАЙНОВІ ПРАВА ЯК ОБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ: ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ ЇХ МІСЦЯ В СИСТЕМІ ОБ'ЄКТІВ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ.....	184
Якубівський І. Є. СПОСОБИ ЗАХИСТУ МАЙНОВИХ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	192
Ясечко С. В. МЕХАНІЗМ НАБУТТЯ ДЕЯКИХ ОСОБИСТИХ НЕМАЙНОВИХ ПРАВ	196
Яркіна Н. Є. МЕЖІ ПРЕДСТАВНИЦЬКИХ ПОВНОВАЖЕНЬ ОРГАНІЗАЦІЙ КОЛЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ МАЙНОВИМИ АВТОРСЬКИМИ ТА (АБО) СУМІЖНИМИ ПРАВАМИ	199
Явор О. А. ЗМІСТ СУДОВОГО НАКАЗУ ПРО СТЯГНЕННЯ АЛІМЕНТІВ	203
Гузь Є. В. ЦИВІЛЬНО-ПРОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ В ГАЛУЗІ НАДАННЯ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ	206
Даниленко О. В. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН У СФЕРІ ОБИГУ БЕЗГОТІВКОВИХ ГРОШЕЙ ТА БЕЗДОКУМЕНТАРНИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ	208
Замуравкіна Р. М. СООТНОШЕНИЕ ПОНЯТИЙ «НАЕМ ЖИЛИЩА» И «АРЕНДА ЖИЛИЩА	212
Казанцев С. В. ПІДСТАВИ, ПОРЯДОК ТА НАСЛІДКИ ПРИПИНЕННЯ ЗВ'ЯЗКУ УЧАСНИКА З КОМАНДИТНИМ ТОВАРИСТВОМ	215
Карнаух Б. П. ВЧИНЕННЯ ДІЙ В МАЙНОВИХ ІНТЕРЕСАХ ІНШОЇ ОСОБИ БЕЗ ДОРУЧЕННЯ (<i>NEGOTIORUMGESTIO</i>) У ПРАВІ ДАВНЬОГО РИМУ	223
Колісников Г. В. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ В СФЕРІ ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ПРИ ПРОДАЖУ ТОВАРУ З РОЗСТРОЧЕННЯМ ПЛАТЕЖУ ТА У КРЕДИТ.....	229
Музика Т. О. ОBOB'ЯЗОК ПОВНОЛІТНІХ ДІТЕЙ УТРИМУВАТИ НЕПРАЦЕЗДАТНИХ БАТЬКІВ У РАЗІ УКЛАДЕННЯ ЇХ БАТЬКАМИ ДОГОВОРУ ДОВІЧНОГО УТРИМАННЯ (ДОГЛЯДУ).....	230
Попов В. А. ВИДИ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ	236
Рубан О. О. ДО ПИТАННЯ ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ НАРОДЖЕННЯ ДИТИНИ ТА ОТРИМАННЯ СВИДОЦТВА ПРО НАРОДЖЕННЯ НА ТИМЧАСОВО НЕПІДКОНТРОЛЬНІЙ УКРАЇНІ ТЕРИТОРІЇ	239
Сиротенко С. Є. ПИТАННЯ ОКРЕМИХ ПРАВОВИХ ЗАСОБІВ У ЗОБОВ'ЯЗАННЯХ ЩОДО ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ	245

Тимошевська І. П. СВОБОДА ЗАПОВІТУ ЯК ЮРИДИЧНА ГАРАНТІЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА СПАДКУВАННЯ ЗА ЗАПОВІТОМ: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	254
Хоменко М. М. СПОСОБИ ЗАХИСТУ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ КРИЗЬ ПРИЗМУ СТАТТІ 13 КОНВЕНЦІЇ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ І ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД.....	256
Яроцька М. В. ГЕНЕЗА ЦИВІЛІСТИЧНОЇ ДОКТРИНИ ЩОДО ФАКТИЧНИХ (ЮРИДИЧНИХ) СКЛАДІВ.....	259
Глотов С. О. ПРАВОВА ПРИРОДА ПРИВАТНОГО КОПІЮВАННЯ	268

ТРИБУНА МОЛОДОГО ВЧЕНОГО

Ваишарева Є. А. КОНДИКЦІЯ В СУДОВІЙ ПРАКТИЦІ ПРАВЛЯЧОГО СЕНАТУ	272
Гордейчук В. В. ЗЛОВЖИВАННЯ ПРАВОМ ПАТЕНТОВЛАСНИКА НА ВИДАЧУ ОБОВ'ЯЗКОВОЇ ЛІЦЕНЗІЇ.....	277
Лимарь І. В. ДЕЯКІ АСПЕКТИ СУДОВОГО КОНТРОЛЮ ЗА ВИКОНАВЧИМ ПРОВАДЖЕННЯМ У НОРМАХ ЦПК УКРАЇНИ РЕДАКЦІЇ 2017 р.....	282
Олдак Т. В. ОСОБЛИВІ СУБ'ЄКТИ ГРУПОВОГО ПОЗОВУ – ХТО ВОНИ	284
Петрофанова К. Р. СУДОВА ПРАКТИКА ВИРІШЕННЯ СПОРІВ ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ: ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	289
Попова С. О. ОЗНАКИ ОСОБИСТИХ НЕМАЙНОВИХ ПРАВ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ.....	293
Походзіло Л. М. ОСОБЛИВОСТІ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ДІТЕЙ-СИРИТ ТА ДІТЕЙ, ПОЗАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ, ЯКІ ПОТРЕБУЮТЬ ПРИЙОМНОГО ВИХОВАННЯ.....	297
Силкіна А. О. ПОНЯТТЯ «ФОРМАТ» В АВТОРСЬКОМУ ПРАВІ: ДО ПОСТАНОВКИ ПРОБЛЕМИ	301
Скорописова Н. ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ	308
Старікова Н. М. ВІДШКОДУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ ШКОДИ ЯК ФОРМА ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У СФЕРІ ЗАСТОСУВАННЯ ДОПОМІЖНИХ РЕПРОДУКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	313
Ступницький К. В. ЗБЕРІГАННЯ РЕЧЕЙ, ЩО Є ПРЕДМЕТОМ СПОРУ (СЕКВЕСТР) У МЕХАНІЗМІ ЗАХИСТУ СУБ'ЄКТИВНИХ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ.....	318

Ткаченко В. С. ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ОБ'ЄКТІВ САМОЧИННОГО БУДІВНИЦТВА У СУДОВОМУ ПОРЯДКУ	324
Філонова Ю. М. ОСОБЛИВОСТІ СУДОВОГО ЗАХИСТУ СЕРВІТУТНИХ ПРАВ.....	329
Шох К. А. АКЦІОНЕРНИЙ ДОГОВІР: ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ	332
Чорна О. О. ГРИВНЯ ТА ІНОЗЕМНА ВАЛЮТА ЯК ОБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ.....	335

ТРИБУНА СТУДЕНТА

Абдуллаєва А. Х. ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ ЦИВІЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА В УКРАЇНІ	341
Белік К. О. ЦІНА ЯК ІСТОТНА УМОВА В ДОГОВОРІ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ	343
Бурма І. Г. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ХХІ СТОЛІТТІ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ.....	346
Вітковська Т. І. ПРАВОВИЙ СТАТУС ДІТЕЙ-СИРИТ ТА ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ	349
Волга С. О. СПІВВІДНОШЕННЯ ДОГОВОРУ ДАРУВАННЯ ТА ДОГОВОРУ ПРО ПОЖЕРТВУ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ.....	353
Гусейнова А. М. кизи ЄВРОПЕЙСЬКЕ ТОВАРИСТВО	358
Золотопун А. Р. БІТКОІННИ ЯК ОБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА	361
Йорохова Р. З. КОЛІЗІЇ НОРМ ЦИВІЛЬНОГО ТА ГОСПОДАРСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА.....	363
Капліна В. А. ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 1176 ЦИВІЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ	366
Калантай Т. А. ДО ПИТАННЯ ПРО СУБ'ЄКТНИЙ СКЛАД ДОГОВОРУ РЕНТИ	371
Карбан М. І. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ ТРАНСПЛАНТАЦІЇ ОРГАНІВ В УКРАЇНІ.....	375
Ковтун Л. ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ПРИ КУПІВЛІ- ПРОДАЖУ ТОВАРІВ ЧЕРЕЗ МЕРЕЖУ ІНТЕРНЕТ	377
Котько К. І. ЗАХИСТ ВІД НЕДРУЖНЬОГО ПОГЛИНАННЯ (РЕЙДЕРСТВА)	380
Макаренко В. І. АКТУАЛЬНІСТЬ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ ТА ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	385
Мелкумова М. Ф. СПЕЦИФІКА АВТОРСЬКОГО ДОГОВОРУ В ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ	388

Мишаченко В. О. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВСТАНОВЛЕННЯ ТАРИФІВ І ЦІН НА ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ ЗАЛІЗНИЧНИМ ТРАНСПОРТОМ.....	392
Можчиль А. А. ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИТРИМАННЯ ТА ЗАСТАВИ.....	395
Пархоменко А. Ю. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ У СФЕРІ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....	397
Петрович А. І. ДЕЯКІ АСПЕКТИ КОРИСТУВАННЯ ЖИТЛОМ ЗА ДОГОВОРОМ ДОВІЧНОГО УТРИМАННЯ.....	400
Роленко А. В. ПРО ПРИНЦИП СВОБОДИ ДОГОВОРУ.....	402
Самаріна С. В. УЧАСТЬ ОРГАНІВ ОПІКИ І ПІКЛУВАННЯ ПРИ УКЛАДАННІ ДОГОВОРУ ІПОТЕКИ ЯК ГАРАНТІЯ ДОТРИМАННЯ ПРАВ ДИТИНИ.....	405
Сохікян А. С. ВИЗНАННЯ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ-ПІДПРИЄМЦЯ БАНКРУТОМ.....	408
Ткаленко К. О. ДО ПИТАННЯ ПРО ЮРИДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДОГОВОРУ ДАРУВАННЯ.....	410
Уступний А. АВТОРСЬКЕ ПРАВО НА ФОТОГРАФІЧНИЙ ТВІР ТА ЙОГО ЗАХИСТ.....	413
Хохлова Л. А. ОКРЕМІ ПРАВОВІ ПИТАННЯ СТОСОВНО ТІЛА ЛЮДИНИ ЯКА ПОМЕРЛА.....	415
Шиманський Б. ФІНАНСОВІ ПІРАМІДИ: ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ.....	418
Єнгібарян М. А. ПРОБЛЕМА ЗАСТОСУВАННЯ ПРАКТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ.....	420
Шукалова Д. Д. МОЖЛИВІСТЬ ВИЗНАННЯ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ – ПІДПРИЄМЦЯ БАНКРУТОМ ЗА ЦК ТА ГК УКРАЇНИ.....	423

Наукове видання

**ПРОБЛЕМИ ПОДАЛЬШОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ
ПРИВАТНОПРАВОВИХ МЕХАНІЗМІВ НАБУТТЯ,
ПЕРЕДАЧІ, ЗДІЙСНЕННЯ ТА ЗАХИСТУ СУБ'ЄКТИВНИХ
ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ**

**Матеріали науково-практичної конференції,
присвяченої пам'яті професора Ч. Н. Азімова**

(Харків, 21 грудня 2017 р.)

Відповідальний за випуск
доц. *В. В. Надьон*

Підписано до друку 18.12.2017.
Формат $60 \times 84 \frac{1}{16}$. Папір офсетний. Гарнітура Times.
Ум. друк. арк. 19,90. Обл.-вид. арк. 26,25.
Тираж ??? прим.